

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
ของนักเรียน โรงเรียนบ้านนากอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัย

1.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย รวม 9 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้บริหาร จำนวน 1 คน

1.2.2 ครู จำนวน 6 คน

1.2.3 นักการภารโรง จำนวน 1 คน

1.2.4 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล รวม 19 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้บริหาร จำนวน 1 คน

1.2.2 ครู จำนวน 6 คน

1.2.3 นักการภารโรง จำนวน 1 คน

1.2.4 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

1.2.5 คณะกรรมการนักเรียน จำนวน 10 คน

2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการ์ท (ประวิต เอราวรรณ์. 2545 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Kemmis and McTaggart. 1998 : 11-15)

2.1 การวางแผน (Planing) มีการดำเนินงานดังนี้

2.1.1 ศึกษาสภาพปัญหา

กลุ่มผู้วิจัย ได้ศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนร่วมกับครู บุคลากรในโรงเรียนเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการปฏิบัติของการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2.1.2 เสนอโครงการ ผู้วิจัยเสนอโครงการต่อผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขออนุมัติโครงการในการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1.3 สัมภาษณ์สรุปแนวทางการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยเพื่อสรุปหาแนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในแต่ละด้าน

2.1.4 ประชุมวางแผน เป็นการประชุมวางแผนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเข้าร่วมปรึกษาหารือร่วมกัน ซึ่งการประชุมแบบมีส่วนร่วมมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

2.2 การปฏิบัติการ (Action) ดำเนินการดังนี้

2.2.1 ดำเนินการตามแผน เพื่อประชุมแบบวางแผน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมแล้วก็ได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้

2.2.2 การมอบหมายงานและลงมือปฏิบัติมีเป้าหมายเพื่อให้ครูและนักเรียนดำเนินงานในการพัฒนาส่งเสริมบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนตามที่ได้รับมอบหมายและลงมือปฏิบัติงานตามหน้าที่จากแผนงานที่วางไว้อย่างเต็มความสามารถ

2.3 การสังเกต (Observation) ดำเนินการดังนี้

สังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เช่นพฤติกรรมความสนใจและการแสดงความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องจะถูกเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ในการแปลผลการสังเกตและการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ

เรียนรู้ของนักเรียนทั้งระหว่างก่อนและหลังการพัฒนาโดยดูจากผลการปฏิบัติงานตามกิจกรรม
ข้อมูลเหล่านี้ผู้ศึกษาวิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ ใช้แบบสังเกต

2.3.1 การสังเกตการดำเนินการ วงรอบที่ 1 ถึงวงรอบที่ 3

2.3.2 การการนิเทศภายในนิเทศภายในมีเป้าหมายเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ

การพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

2.4 การสะท้อนผล (Reflection) ดำเนินการดังนี้

2.4.1 ประเมินผลการดำเนินการ

2.4.2 นำเสนอผลการวิจัยด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.4.3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มี 3 ประเภทคือ

3.1.1 แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่

1) แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนา

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน

2) แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจในการพัฒนา

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

3.1.2 แบบสังเกตจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่

1) แบบสังเกตฉบับที่ 1 แบบสังเกตการดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อม

ภายนอกห้องเรียน

2) แบบสังเกตฉบับที่ 2 แบบสังเกตจากการนิเทศในการดำเนินการพัฒนา

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

3.1.3 แบบบันทึกจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่

1) แบบบันทึกฉบับที่ 1 แบบบันทึกการประชุมแนวทางการพัฒนา

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

2) แบบบันทึกฉบับที่ 2 แบบบันทึกการประชุมความก้าวหน้าในการ

ดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

3.2 วิธีสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 แบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับ ดำเนินการสร้างดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์จากหนังสือ
การวิจัยเบื้องต้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 78 - 80)

2) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างตามกรอบการศึกษาวิจัยและให้
ครอบคลุมประเด็นการศึกษาวิจัย

3) ผู้ศึกษาวิจัยนำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาวิจัย
เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ

4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาวิจัยแล้ว
นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพและให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

4.1) นายสุรพล ศรีโสคาพล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาทอ อำเภอสระ
ไทร จังหวัดหนองคาย วุฒิการศึกษา ศษ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เชี่ยวชาญด้านการ
ปรับปรุงภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

4.2) นายอมร ไชยคำหาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านคอกช้าง
อำเภอสระไทร จังหวัดหนองคาย วุฒิการศึกษา คม. สาขาการบริหารการศึกษา เชี่ยวชาญ
ด้านการวางแผนการบริหารงานในสถานศึกษาและอาคารสถานที่

4.3) นายคมสัน โคตรชมพู ครูชำนาญการ โรงเรียนโพธิ์กลาง อำเภอ
ท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาวิชาการวัดผลประเมินผลการศึกษา
เชี่ยวชาญด้านประเมินผลวัดผลประเมินผลการศึกษา

4.4) นางอนงค์ คำแสงทอง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 1 วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาวิชาวัดผลประเมินผล
การศึกษา เชี่ยวชาญด้านแบบสอบถามและเครื่องมือวัดผลประเมินผล

4.5) นางสาวประภาพร บุญพาดเกิด ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านป่า
สักวิทยา วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาภาษาไทย เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษาไทย

5) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์
ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ซึ่งค่าความสอดคล้องด้านเนื้อหา (I.O.C)
ของแบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1 มีค่า = 0.92 และฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจมีค่า = 1.0

6) จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วถูกต้องครบถ้วนไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2.2 แบบสังเกตทั้ง 2 ฉบับ ดำเนินการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสังเกตของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 74-78)
- 2) ดำเนินการสร้างแบบสังเกตฉบับร่างตามกรอบการวิจัยและให้ครอบคลุมประเด็นการศึกษา
- 3) ผู้วิจัยนำแบบสังเกตฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการเพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการทำแบบสังเกต
- 4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพและให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม
- 5) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ซึ่งค่าความสอดคล้องทางด้านเนื้อหา(I.O.C) ของแบบสังเกตฉบับที่ 1 มีค่า = 0.97 และฉบับที่ 2 มีค่า = 0.97

6) จัดทำแบบสังเกตฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วถูกต้องครบถ้วนไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2.3 แบบบันทึกทั้ง 2 ฉบับ ดำเนินการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 74-78)
- 2) ดำเนินการสร้างแบบบันทึกฉบับร่างตามกรอบการศึกษาและให้ครอบคลุมประเด็นการศึกษา
- 3) ผู้ศึกษาวิจัยนำแบบบันทึกฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการทำแบบบันทึก
- 4) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพและให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ซึ่งค่าความสอดคล้องของเนื้อหา (I.O.C) ของแบบบันทึกทั้ง 2 ฉบับ มีค่า = 1.0

5) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหากมีข้อเสนอแนะก็ปรับปรุงแก้ไข

6) จัดทำแบบบันทึกฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วถูกต้องครบถ้วนไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการดำเนินงานผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ก่อนการดำเนินงาน โดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเป็นผู้สัมภาษณ์แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มและเชื่อมโยงข้อมูลแล้วนำเสนอตามกรอบการศึกษา

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการดำเนินงานกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์การสังเกตการบันทึกการประชุมจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดกลุ่มและเชื่อมโยงข้อมูลตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเมื่อปฏิบัติกิจกรรมครบรอบของการปฏิบัติแล้วผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผลการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการดังนี้

5.1 นำข้อมูลที่รวบรวมได้ด้วยเทคนิคทางการวิจัยที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการจากการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมาจัดหมวดหมู่ตามกรอบการศึกษา

5.2 ศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมได้หลาย ๆ รอบแล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพื่อกำหนดทิศทางและสร้างข้อมูลสรุปแล้วนำเสนอโดยอิงกรอบการศึกษาโดยการบรรยายพร้อมอ้างอิงข้อมูลบางส่วนที่เป็นที่มาของข้อมูลสรุปนั้น

นำผลการวิจัยที่บรรยายสรุปโดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากการศึกษาวิจัยตามกระบวนการมาเสนอต่อกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพื่อรับทราบข้อมูลที่สรุปได้และยืนยันผลว่าเป็นไปตามที่บรรยายสรุปข้อมูล หรือผู้ร่วมวิจัยท่านใดมีความคิดเห็นขัดแย้งหรือมีความคิดเห็นอื่นเป็นไปเช่นไรให้เสนอต่อที่กลุ่มสนทนา เพื่อสรุปผลการวิจัย หาข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้าน
นากอ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ตารางที่ 1 ปฏิทินการปฏิบัติการวิจัย

วัน เดือน ปี	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
13 ก.ค. 2555	ประชุมวางแผน (ประชุมครั้งที่ 1)	วางแผน
25 ก.ค. 2555	สรุปผลการสังเกต (ครั้งที่ 1)	วงรอบที่ 1
28 ก.ค. 2555	นิเทศติดตามผลการดำเนินการ (ครั้งที่ 1)	วงรอบที่ 1
1 ส.ค. 2555	ประชุมสรุปผลการดำเนินการวงรอบที่ 1 (ประชุมครั้งที่ 2)	วงรอบที่ 1
27 ส.ค. 2555	สรุปผลการสังเกต (ครั้งที่ 2)	วงรอบที่ 2
3 ก.ย. 2555	นิเทศติดตามผลการดำเนินการ (ครั้งที่ 2)	วงรอบที่ 2
7 ก.ย. 2555	ประชุมสรุปผลการดำเนินการวงรอบที่ 2 (ประชุมครั้งที่ 3)	วงรอบที่ 2
26 ก.ย. 2555	สรุปผลการสังเกต (ครั้งที่ 3)	วงรอบที่ 3
5 ต.ค. 2555	นิเทศติดตามผลการดำเนินการ (ครั้งที่ 3)	วงรอบที่ 3
10 ต.ค. 2555	นำเสนอผลการวิจัยด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)	สรุปผล วิจัย